

18.02.2003

Tervisesporditoetuse kasutamise riskid

KONTROLLIARUANNE

18. veebruar 2003
nr 2-5/03/6

Tervisesporditoetuse kasutamise riskid

Tallinn
2003

Kokkuvõte

Tervisesport on oma olemuselt mittevõistluslik liikumisharrastus, mille eesmärgiks on tervise hoidmine ja tugevdamine. 2002. aastal eraldati riigieelarvest maavalitsustele ja spordiorganisatsioonidele tervisesporditoetust kokku 6,3 mln krooni. Riigikontroll auditeeris Tartu ja Ida-Viru maavalitsuste, Ida-Virumaa Spordiliidu ning mittetulundusühingute Eesti Spordiselts Kalev, Eesti Spordiveteranide Liit ja Liikumine Eluterve Eesti näitel, millised riskid ohustavad selle raha kasutamist ja kuidas need on realiseerunud.

Olulisemad tähelepanekud ja järeldused

- Tervisespordiüritus peaks olema suunatud oma piirkonna harrastussportlaste sportliku tegevuse korraldamisele ja laiendamisele. Ka seaduses käsitatakse tervisesporti kui mittevõistluslikku liikumisharrastust, ent tervisesporditoetust kasutatakse ka mitmesuguste spordivõistluste korraldamiseks.
- Kuigi spordiseadus sätestab, et riigieelarvest toetatakse üleriigilisi spordiprogramme, sh tervisespordiprogramme, ei ole seaduses defineeritud *spordiprogrammi* mõistet. Ka ei ole seaduse tasemel fikseeritud toetuse saamise tingimusi.
- Tervelt 70% rahast on viimastel aastatel liikunud maavalitsuste kaudu, kuid seaduses ei ole sellist toetuse jaotuse korda toodud. Ka kultuuriministri määrus ei sätesta, kas toetus, mis eraldatud maavalitsustele, on mõeldud neile endile kasutamiseks või edasijaotamiseks.
- Lepingutes toetusesaajatega pole määratletud konkreetseid tegevusi, milleks toetus on mõeldud. Samuti puuduvad sealt sanktsioonid, mida rakendada võimalike lepingurikkumiste korral. Nende toetuse lõppkasutajatega, kes saavad toetust maavalitsuste kaudu, lepinguid ei sõlmitagi – järelevalve toetuse kasutamise üle on aga seda raskem, et regulatsioon ei defineeri täpselt, milleks toetust võib kasutada.
- Nii Tartu kui ka Ida-Viru maavalitsuses puudusid raha jaotamise protseduurireeglid, mistõttu oli maandamata risk, et toetuse saajaid ei kohelda võrdselt. Samuti ei olnud täidetud ministeeriumiga sõlmitud lepingu nõuet avalikustada toetusesaajad maavalitsuse internetilehel. Toetusesaajatelt aruandeid toetuse kasutamise kohta ei nõutud.
- Ka mitte kõik spordiühendused polnud kehtestanud reegleid toetuseraha jagamiseks liikmesorganisatsioonidele ja piirkondlikele klubidele; mitte alati ei nõutud ka aruannete esitamist.
- Kuigi toetuse saamise ainuke seaduses sätestatud tingimus on see, et toetust saavad need, kes on tegutsenud vähemalt 2 aastat, polnud üksikutel juhtudel seda nõuet täidetud.

Peamised ettepanekud

- Algatada spordiseaduse muutmise seaduse eelnõu, et avada mõisted *spordiprogramm* ja *tervisespordiprogramm* ning sätestada tervisespordi toetamise põhimõtted. Täpsustada seaduses tervisespordi definitsiooni.
- Töötada välja põhimõtted toetuse jaotamiseks spordiorganisatsioonidele ning sätestada kultuuriministri määrmuses kriteeriumid, kuidas jagab toetust Kultuuriministeerium, kuidas maavalitsus ning kuidas spordiliit.
- Sätestada määrmuses, et raha jaotamise korral kohtadel on vajalik välja töötada regiooni toetuse saamise kord.

- Määratleda toetusesaajatega sõlmitavates lepingutes saajate kohustused ning sanktsioonid lepingu rikkumise eest.
- Tagada järelevalve parandamisega, sh aruandluskohustuse kehtestamisega toetuse kasutamine tervisespordiüritusteks.

Kultuuriminister käsitles oma vastuses kõiki aruandes tehtud ettepanekuid ning andis teada, et ministeeriumi 2003. aasta tööplaani on lülitatud spordiseaduse muutmise eelnõu ettevalmistamine. Eelnõus täpsustatakse keskse tähtsusega mõisteid, nt *tervisesport*, samuti vaadatakse üle rahastamise alused.

Ülejäänud ettepanekuid arvestas kultuuriminister, kehtestades 20.01.2003 määruse nr 2 “Kultuuri-
ministri 10. jaanuari 2001. aasta määruse nr 1 “Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise kord” muutmise” ja muutes maavalitsuste ning spordi-organisatsioonidega sõlmitavate lepingute vormi.

Riigikontroll leiab, et nii juba ellu viidud kui ka kavandatud meetmed aitavad kaasa riskide maandamisele tervisesporditoetuse maksmisel.

Sisukord

SISSEJUHATUS	5
Valdkonna ülevaade.....	5
Auditi iseloomustus	7
1. TERVISESPORDI TOETAMISE ALUSED.....	8
1.1. Tervisespordi toetamine spordiseaduses.....	8
1.2. Tervisespordi toetamine Kultuuriministeeriumi regulatsioonis.....	8
2. TOETUSE JAOTAMINE KULTUURIMINISTEERIUMIS	10
2.1. Taotluste esitamine	10
2.2. Lepingute sõlmimine.....	10
2.3. Reservi jätmine ja reservi kasutamine.....	11
2.4. Järelevalve toetuse kasutamise üle	11
3. TOETUSE KASUTAMINE MAAKONDADES	13
3.1. Taotluste esitamine	13
3.2. Toetuse jaotamine	14
3.3. Toetuse maksmine tervisespordi mõistet avaralt tõlgendades.....	15
3.4. Toetuse maksmine alla nõutud aja tegutsenud spordiorganisatsioonile.....	16
3.5. Järelevalve toetuse kasutamise üle	16
4. TOETUSE KASUTAMINE SPORDIÜHENDUSTES	17
LISA. 2001–2002 rahastatud üritused, mida riigikontroll ei loe tervisespordiürituseks.....	18
KULTUURIMINISTRI VASTUS.....	20

Sissejuhatus

Auditi aluseks on Riigikontrolli 2002. aasta tööplan. Auditeeritud periood on 2001. aasta ja 2002. aasta I-III kvartal

Auditi eesmärk oli hinnata riigieelarvest tervisespordile eraldatud raha kasutamise kaasnavaid riske ning tuua välja raha võimalikud väärkasutuse juhud.

Auditeeritud asutused on Kultuuriministeerium, Tartu ja Ida-Viru maavalitsused, Ida-Virumaa Spordiliit, mittetulundusühingud Eesti Spordiselts Kalev, Eesti Spordiveteranide Liit ja Liikumine Eluterve Eesti.

Ida-Viru ja Tartu maavalitsused olid suuremad rahasaajad (kokku 25% maavalitsustele eraldatud rahast). 2001–2002 sai Ida-Viru Maavalitsus vastavalt 575 800 ja 562 800 krooni ning Tartu Maavalitsus vastavalt 479 700 ja 491 300 krooni. Ida-Virumaa Spordiliit valiti auditeeritavaks seetõttu, et Ida-Viru Maavalitsus eraldas talle kogu tervisesporditoetuse raha.

Valdkonna ülevaade

Riikliku sporditöö korraldamine on tulenevalt Vabariigi Valitsuse seadusest ja spordiseadusest Kultuuriministeeriumi valitsemisalas.

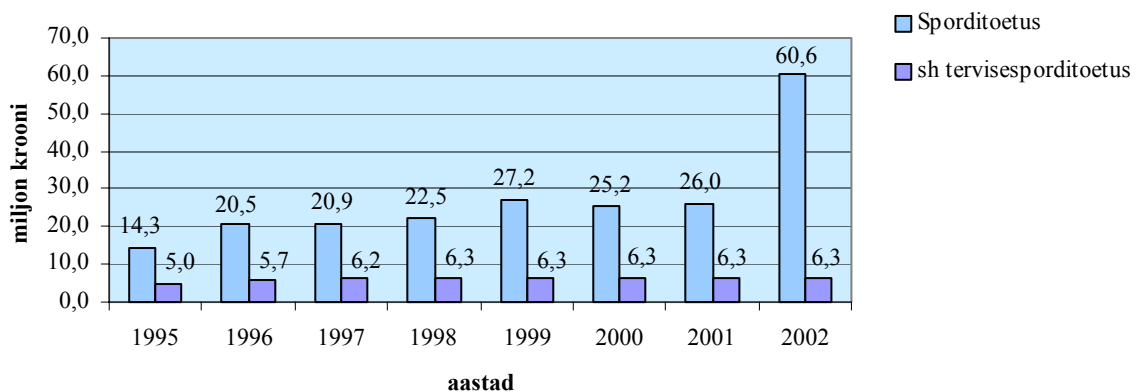
Spordiseadus sätestab spordi korraldamise organisatsioonilised alused – spordiorganisatsioonide, riigi- ja kohaliku omavalitsuse organite vahelised suhted ja põhiülesanded spordi arendamisel. Samuti sätestab seadus spordi finantseerimise ja rahvusvahelises spordiliikumises osalemise põhimõtted.

Spordiseadus käsitleb tervisesporti kui põhiolemuselt mittevõistluslikku liikumisharrastust, mille eesmärgiks on tervise hoidmine ja tugevdamine. Lähtudes praegu kehtivatest rahastamis põhimõtetest ei tohiks tervisesporditoetuse rahast toetada tippspordiprogramme, rahvusvaheliste suurvõistluste jt tippspordiürituste läbiviimist, spordi rakendusürauguid ega ka noortesporti.

Raha hulk, toetuse maksjad ja saajad

Riigieelarve seadusega eraldatakse Kultuuriministeeriumile raha kultuuri ja spordi toetamiseks. Alates 1995. aastast on kultuuriminister eraldanud osa spordile ette nähtud rahast tervisespordile.

Joonisel 1 on toodud sporditoetuse suurus ja tervisesporditoetuse osakaal sellest.

Jooniselt on näha, et tervisespordile eraldatud raha on aastate jooksul püsinud samal tasemel. Viimasel aastal on toimunud spordi rahastamises hüppeline tõus, kuid tervisespordi rahastamine ei ole suurenenud.

Tabel 1 kajastab tervisesporditoetuse jaotamist (tuhandetes kroonides)¹.

Eelarveline toetus	2001	2002
Maavalitsustele	4320	4270
Spordialaliitudele ja spordiühendustele	1905	1255
Maakondade piirkondlikele spordiliitudele	–	750
Reserv	75	25
Kokku	6300	6300

Allikas: Kultuuriministeerium

Kultuuriminister lähtus raha jaotades Eesti Regionaalse Spordinõukogu² soovitusel jagada 70% toetuse üldsummast maavalitsustele ning ülejäänud spordialaliitudele ja spordiühendustele (edaspidi spordiühendustele). 2002. aastal eraldas kultuuriminister osa toetusest maakondade piirkondlikele spordiliitudele. Lähiaastatel on kavas maakondade raha üksnes viimastele eraldada.

Toetuse maksmise korraldus

1. Kultuuriminister jaotab oma käskkirjaga raha maavalitsustele, spordiühendustele ja maakondade piirkondlikele spordiliitudele.
2. Kultuuriministeerium kannab ministri käskkirjaga kinnitatud toetused üle spordiühendustele ja piirkondlikele spordiliitudele ning Riigikassa kaudu maavalitsustele.
3. Kohalikud omavalitsused ja spordiklubid esitavad maavalitsusele taotluse tervisesporditoetuse saamiseks.
4. Maavalitsuses vaadatakse taotlused läbi ning positiivse otsuse korral kannab maavalitsuse rahandusosakond maavanema korralduse alusel raha üle. Maavanem võib kogu tervisespordialase tegevuse ja toetuse jaotamise või osa sellest delegeerida piirkondlikele spordiliitudele, kes seda omakorda edasi jaotavad.

Välisaudit

Riigikontroll auditeeris tervisesporditoetuse kasutamist 1999. aastal. Auditeeritavaks perioodiks oli 1998. aasta ja 1999. aasta I–III kvartal, auditeeritavateks asutusteks Harju Maavalitsus, Eesti Spordi Keskliit ja Eesti Tervisespordi Ühendus. Esimene oli tervisespordile ette nähtud raha kasutanud spordivõistluste korraldamiseks, teine oma tegevuskulude katteks. (Praeguseks on Eesti Spordi Keskliit ja Eesti Tervisespordi Ühendus likvideeritud ning töö üle antud Eesti Olümpiakomiteele).

Kultuuriministrile tehti ettepanek välja töötada riigieelarvest spordi toetamiseks eraldatud vahendite jaotamise kord. Tänapäevaks on see ka välja töötatud³, ehkki tervisespordile eraldatud raha jaotamise põhimõtted on jäetud üldsõnaliseks (vt ptk 1.2).

Üks auditi järeldusi oli, et riikliku tasandi aruandlus tervisespordile eraldatud raha kohta ei ole ülevaatlik. Praeguseks on Kultuuriministeerium kõigi aruannete kogumisest loobunud, välja arvatud piirkondlike spordiliitude ja spordiühenduste kompleksed tegevusaruanded (vt ptk 2.4), riiklikul tasandil tervisesporditoetuse kasutamist ei analüüsita.

¹ Kultuuriministri 23.01.2001 a käskkiri nr 11 “Kultuuriministeeriumi 2001. a eelarve jaotus” ja 23.01.2002. a käskkiri nr 11 “Kultuuriministeeriumi 2002. a eelarve jaotus”

² Kultuuriministeeriumi põhimääruse kohaselt loodud nõuandev kogu, kelle koosseis ja põhimäärus kinnitati 29.04.1996.

³ Kultuuriministri 06.01.2000. a käskkiri nr 3 ja 10.01.2001. a määrus nr 1

Siseaudit

Kultuuriministeerium kontrollis aastatel 2001 ja 2002 tervisesporditoetuse kasutamist Jõgeva ja Järva maavalitsustes ning Järvamaa Spordiliidus. Põhilisemad ettepanekud olid: tõhustada järelevalvet toetuse sihtotstarbelise kasutamise üle, koostada ja kinnitada toetuse jaotamise kord, kaaluda toetuse saajatega lepingute sõlmimise otstarbekust ning korraldada tagasiside saamine ühtse aruandevormi järgi.

Auditi iseloomustus

Audit keskendus järgmistele põhiküsimustele:

- Kas tervisesporditoetuse sihtus on regulatsiooniga üheselt määratletud?
- Kas on olemas kontrollimehhanismid, mis tagaksid toetuse eraldamise õiguspärasuse ja kasutamise sihipärasuse?
- Kas info toetuse saamise tingimuste ja saajate kohta on avalik ning sihtgruppidele võrdselt kättesaadav?

Audit hõlmas nelja tasandit:

- ministeerium kui regulatsiooni väljatöötaja ja toetuse jaotaja;
- maavalitsus kui toetuse jaotaja ja järelevalve teostaja;
- maakonna piirkondlik spordiliit kui toetuse jaotaja ja kasutaja;
- spordiühendus kui toetuse kasutaja.

Auditeerisid vanemaudiitor auditijuhi ülesannetes Liisi Uder ja vanemaudiitor Evi Riives.

1. Tervisespordi toetamise alused

1.1. Tervisespordi toetamine spordiseaduses

Riigikontroll on seisukohal, et spordiseadus peab määrama toetuse maksmise eesmärgi, sihtgruppid ning nõuded.

Spordiseaduse kohaselt toetatakse spordile eraldatavatest riigieelarvelistest summadest⁴:

- üleriigilise tähtsusega spordi-, sh tervisespordiprogramme;
- üleriigilisi ja regionaalseid spordiorganisatsioone;
- kohalikke omavalitsusi regionaalset või üleriigilist tähtsust omavate spordiehituste rajamisel ja eksploateerimisel.

Seaduses pole defineeritud programmi mõistet ega nõutud ka programmide kinnitamist. Samuti ei sätesta seadus toetuse jaotamist maavalitsustele (kuigi seni on 70% rahast eraldatud just neile).

Riigieelarvest spordi toetuseks eraldatud raha jaotamise korra kehtestab minister⁵. Seadus ei sätesta tervisesporditoetuse saamise täpseid tingimusi ega nõua ka nende kehtestamist. Spordiorganisatsioonide õigus toetust saada alates teisest tegevusaastast on ainus piirang⁶.

Ettepanek kultuuriministrile

- Algatada spordiseaduse muutmise seaduse eelnõu, et avada mõisted *spordiprogramm* ja *tervisespordiprogramm* ning sätestada tervisespordi toetamise põhimõtted.

Kultuuriministri vastus

Minister aktsepteerib ettepanekut. Ministeeriumi 2003. aasta tööplaani on lülitatud spordiseaduse muutmise eelnõu ettevalmistamine ning eelnõus täpsustatakse mõisteid *spordiprogramm*, *tervisespordiprogramm* ja *tervisesport*. Tehtud märkuste kontekstis vaadatakse üle ka rahastamise alused.

1.2. Tervisespordi toetamine Kultuuriministeeriumi regulatsioonis

Kuna seaduses toetuse maksmise nõudeid pole, on need kehtestanud kultuuriminister. Ministri ülesanne on ka määratleda, millised on võimalused toetuse kasutamist kontrollida, sh kuidas peavad toetusesaajad raha kasutamisest aru andma.

Kultuuriministri kehtestatud kord sätestab, et toetust saavad üleriigilised ja regionaalsed spordiorganisatsioonid ning maavalitsused (alates 2002. aastast ka maakondade piirkondlikud spordiliidud). Toetust eraldatakse liikumisharrastuse laiendamiseks, üleriigilise tähtsusega spordiprogrammide läbiviimise kindlustamiseks ja sellealaseks organisatsiooniliseks tegevuseks⁷.

Lisaks spordiseadusest tulenevale nõudele, et spordiorganisatsioonil on õigus toetusele alates teisest tegevusaastast, kehtestab määrus, et toetusesaaja on kohustatud esitama õigeaegselt spordialase riikliku statistilise aruande ja ministeeriumile taotluse (iga aasta 15. juuniks)⁸.

⁴ Spordiseadus § 15 lg 3 p-d 1–3

⁵ Sama § 15 lg 5

⁶ Sama § 15 lg 4

⁷ Kultuuriministri 10.01.2001. a määrus nr 1 “Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise kord” § 12

⁸ Sama määrus § 4

Regulatsioon ei sätesta, mille alusel maakonnale (alates 2002. aastast ka piirkondlikule spordiliidule) raha jaotatakse. Pole määratletud, kas toetus on mõeldud kasutamiseks maavalitsusele või edasi-jaotamiseks. Kuigi Statistikaametile aruande esitamise kohustus on kehtestatud spordiklubidele, ei pea spordiklubisid ühendavad katusorganisatsioonid riiklikku statistilist aruannet esitama ning seega pole ka Kultuuriministeriumil õigust neid nõuda.

Määruses pole fikseeritud, kas piirkondliku tähtsusega spordiprogramm on osa üleriigilisest programmist. Samuti on piiritlemata, milliseid üritusi lugeda tervisespordiüritusteks. Selgusetuks jääb, kas toetust võib taotleda spordiorganisatsiooni tegevuskuludeks ning spordijuhtidele töötasu maksmiseks. On vaid märgitud, et toetust võib eraldada tervisespordialaseks organisatsiooniliseks tegevuseks.

Reglementeerimata on ka see, milliseid dokumente peavad toetuse lõppkasutajad toetuse taotlemiseks esitama ning kas raha kasutamise kohta tuleb aru anda. Määruses ei nähta ette raha tagasinõudmist ega sanktsiooni selle mittesihipärase kasutamise eest.

Kuna kultuuriministri määrus on üldsõnaline, siis on Eesti Regionaalne Spordinõukogu esitanud soovitusel, kuidas tervisespordi raha maakondades kasutada⁹:

- maakonna meistrivõistluste läbiviimiseks;
- kohalike spordiklubide toetamiseks;
- maakondlike tervisespordiürituste läbiviimise toetamiseks;
- tervistavate-sportlike suvelaagrite korraldamiseks;
- spordiehitiste ja tervisespordirajatiste toetamiseks;
- noorte sportliku tegevuse toetamiseks;
- spordipropaganda organiseerimiseks;
- kohaliku aktiivi koolitamiseks.

Nõukogu soovitus kasutada tervisesporditoetust maakonna meistrivõistluste läbiviimiseks on vastuolus spordiseadusega. Samuti jätab liialt avara tõlgendusruumi soovitus kasutada raha noorte sportliku tegevuse toetamiseks.

Ettepanekud kultuuriministrile

- Töötada välja põhimõtted toetuse jaotamiseks spordiorganisatsioonidele ning sätestada määruses kriteeriumid, kuidas jagab toetust Kultuuriministerium, kuidas maavalitsus ning kuidas spordiliit.
- Kehtestada ka projektipõhise finantseerimise võimalus.
- Sätestada määruses, et raha jaotamise korral kohtadel on vajalik välja töötada regiooni toetuse- saamise kord.
- Määratleda piirsumma, millest alates tuleks raha edasijaotajatel toetusesaajatega lepingud sõlmida.
- Analüüsida toetusesaajate tegevuse tulemusi ja avaldada igal aastal ülevaade tegevusest tervisespordi vallas.

Kultuuriministri vastus

Ettepanekuid on arvestatud kultuuriministri 20.01.2003. a määruses nr 2 “Kultuuriministri 10. jaanuari 2001. aasta määruse nr 1 “Riigieelarvest Kultuuriministeriumile spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise kord” muutmine”” ning maavalitsuste ja spordiorganisatsioonidega sõlmitavates lepingutes.

⁹ Eesti Regionaalse Spordinõukogu 15.09.1998. a koosoleku protokoll

2. Toetuse jaotamine Kultuuriministeeriumis

2.1. Taotluste esitamine

Regulatsioon näeb ette, et Kultuuriministeeriumilt toetuse saamiseks peavad kõik toetuse soovijad esitama taotluse¹⁰.

Auditis ilmnes aga, et ministeerium ei pidanud sellest nõudest kinni – suurem osa rahast jaotati ilma taotlusteta. Taotluse pidid esitama ainult spordiühendused, teistele toetus määrati. 2001. aastal eraldas kultuuriminister tervisesporditoetust 5-le spordiühendusele kokku 1,9 mln ja 2002. aastal 8-le spordiühendusele kokku 1,3 mln krooni. Ühendused said 30–80% taotletust.

Selgus, et Eesti Spordiseltsi Kalev 2002. aasta taotlus puudus nii ministeeriumis kui ka spordialaliidus, ehkki ministeerium oli Kalevile sel aastal 300 000 krooni tervisesporditoetust eraldanud.

2.2. Lepingute sõlmimine

Kui tervisespordi toetamise aluseks on toetuse maksja ja saaja vahel sõlmitud lepingud, siis peaksid need lisaks toetuse suurusele sätestama ka tegevused, milleks toetus on mõeldud ning milline on aruandluse ja järelevalve kord.

Alates 2002. aastast sõlmib Kultuuriministeerium kõikide ministeeriumi käest otse toetuse saajatega lepingud. Nende järgi on saaja kohus:

- kasutada raha ministri määruses ette nähtud tegevuseks;
- avalikustada toetusesaajad ja toetuse jaotamise kriteeriumid;
- esitada info toetuse tegeliku kasutamise kohta vastavalt tellija (s.o ministeeriumi) nõudmistele.

Ministeeriumil on lepingute kohaselt õigus nõuda raha saajatelt kõiki toetuse kasutamise seotud raamatupidamisdokumente, samuti toetuse tagastamist ebasihipärase kasutamise ja info esitamata jätmise ning spordiseaduse sätete rikkumise korral.

Lepingud ei fikseeri täpselt, milliseks konkreetseks tervisespordialaseks tegevuseks on toetusesaaja kohustatud raha kasutama, formuleering “kasutada raha ministri määruses ette nähtud tegevuseks” on sisutühi, sest määruses pole “ette nähtud tegevusi” kirjas. Ka on lepingutes sätestamata aruandluse kord.

2002. aastal eraldas kultuuriminister esimest korda iga maakonna piirkondlikule spordiliidule 50 000 krooni (mis teeb kokku 750 000 krooni). Kuna ei regulatsioon ega ka sõlmitud lepingud ei sätesta täpselt, milleks raha kasutada, võttis Ida-Virumaa Spordiliit saadud raha eest tööle tegevjuhi ning kasutas toetust talle töötasu maksmiseks. Samuti sai osa spordiühendusi (Liikumine Eluterve Eesti, Eesti Spordiajakirjanike Liit ja Eesti Treenerite Ühendus) ministeeriumilt tervisesporditoetust oma tegevuskulude katteks.

Ettepanek kultuuriministrile

- Määratleda toetusesaajatega sõlmitavates lepingutes saajate kohustused ning sanktsioonid lepingu rikkumise eest.

¹⁰ Kultuuriministri 10.01.2001. a määrus nr 1 § 4

Kultuurministri vastus

Ettepanekuga on arvestatud toetuse maksmise korra uues määruses.

2.3. Reservi jätmine ja reservi kasutamine

Riigikontroll leiab, et kui osa toetuse rahast jäetakse reservi, peavad olema kehtestatud põhimõtted, mille alusel reservi jäänud toetust edaspidi jaotatakse.

2002. aastal on Kultuuriministeeriumil lubatud sporditoetusteks eraldatud vahenditest reservi jätta kuni 10% ning selle kasutamise otsustab kultuuriminister ministeeriumi spordiosakonna ettepanekul¹¹.

Kuigi 2001. aastal polnud raha reservi jätmise sätestatud, jättis kultuuriminister 75 000 krooni tervise-sporditoetust reservi. Reserv jaotati taotluste alusel Hiiumaa Spordiliidule (50 000 krooni) ja Eesti Maaspordi Liidule Jõud (25 000 krooni). Hiiumaa Spordiliit taotles raha tervisespordi- ja kooliürituste korraldamiseks, kuid täpsemat infot ürituste, sh korralduskulude kohta ei esitanud.

2002. aastal jäeti reservi 25 000 krooni ehk alla 1% ning auditi ajal oli summa veel jaotamata.

Kuna regulatsioon ei sätesta reservist raha jaotamise kriteeriume ega prioriteete, siis ei tea potentsiaalsed toetusesaajad, et neil on õigus reservist raha taotleda.

Ettepanek kultuuriministrile

- Sätestada tervisesporditoetuse reservist saamise kriteeriumid ja kord.

Kultuurministri vastus

Kultuuriministri 20.01.2003. a määruses nr 2 on see kord kehtestatud.

2.4. Järelevalve toetuse kasutamise üle

Maavalitsuse spordiga tegelev struktuuriüksus või vastutav teenistuja peab teostama järelevalvet spordiseaduse ja muude spordiliikumist reguleerivate õigusaktide täitmise üle¹².

Kuna regulatsioon ega kultuuriministri sõlmitud lepingud ei määratle täpselt, milleks võib tervise-sporditoetust kasutada, siis puudub ministeeriumil ja maavalitsusel võimalus toetuse kasutamise üle järelevalvet teostada.

Üheks kontrollimomendiks on aruandlus. Kuna regulatsioon ei sätesta, et tervisesporditoetuse kasutamise kohta tuleb aruandeid esitada, siis enamikul juhtudel aruandeid ei koostatagi. Kultuuriministeerium on küll välja töötanud aruandluse vormi, kuid nõudis neid ainult maakonna piirkondlikelt spordiliitudel ja spordiühendustelt, st 32% raha kasutamise kohta.

Kuna spordiseaduse järgi on järelevalve teostajaks maavalitsuse spordiga tegelev struktuuriüksus või vastutav teenistuja, siis tähendab see senise finantseerimiskorra juures kohustuste lahususe põhimõtte eiramist – taotluste administreerija on ühtlasi ka järelevalve teostaja.

¹¹ Kultuuriministri 10.01.2001. a määrus nr 1 § 18¹

¹² Spordiseadus § 9 lg 3

Ettepanekud kultuuriministrile

- Vaadata üle järelevalve korraldus.
- Sätendada aruandlus, mis annaks infot toetuse kasutamise kohta.

Kultuurministri vastus

Väide, et maavalitsuse teenistuja on taotluse administreerija ja ühtlasi ka järelevalve teostaja ning see on kohustuste lahususe põhimõtte eiramine, ei vasta tõele. Maavalitsuse teenistuja ei ole administreerija, vaid teostab järelevalvet spordiga seotud õigusaktide üle vastavalt kinnitatud tööplaanile või maavanema korraldusele.

Teist ettepanekut on arvestatud toetuse maksmise uue korra väljatöötamisel.

Riigikontrolli seisukoht

Auditeeritud kahes maavalitsuses tegeles kõikide spordiküsimustega üks ametnik, olles nii taotluste vastuvõtja, toetuse jaotuse projekti koostaja kui ka hilisem järelevalve teostaja. Riigikontroll mõnab, et järelevalve ümberkorraldamine on keeruline ning kohustuste lahususe printsiipi on rakendatud vähemalt sel määral, et toetus spordiorganisatsioonidele määratakse maavanema korraldusega.

3. Toetuse kasutamine maakondades

3.1. Taotluste esitamine

Riigikontroll eeldab, et toetuse saamiseks esitatakse motiveeritud taotlused, mis sisaldavad ka eelarvet toetuse kasutamise kohta.

Ei Tartu ega ka Ida-Viru maavalitsuses ei olnud kinnitatud toetuse jagamist reguleerivat korda – seega ei olnud ametlikult toetuse saamise tingimuseks seatud ka taotluste esitamist.

Tartu maavalitsuses olid toetuse maksmise aluseks osal juhtudel üldsõnalised, ilma eelarveta taotlused; taotlused koos eelarvega ja ka arved. Ilma eelarveta ja üldsõnalise taotluse alusel eraldati näiteks Tartu Linnavalitsusele 2001. aastal 60 000 ja 2002. aastal 58 000 krooni noorte- ja koolispordi toetuseks. Samamoodi said 2001. aastal Tartumaa Koolispordi Liit 30 000 ja Tartu Spordiveteranide Koondis 20 000 krooni.

Ida-Viru maavalitsus eraldas kogu toetuse maavanema korraldustega¹³ Ida-Virumaa Spordiliidule. Seejuures eraldati osa raha konkreetsete ülemaakondlike ürituste korraldamiseks, kuid fikseerimata jäeti raha saaja ehk ürituse korraldaja. Maavalitsus toetusesaajatelt taotlusi ei nõudnud.

Ida-Virumaa Spordiliit kehtestas 2002. aastal korra, mille järgi tuli toetuse saamiseks esitada spordiliidule vormikohane avaldus, mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri kaardi koopia, põhikiri, korraldatavate võistluste või spordiürituste kalenderplaan, eelarve ja võistluse juhend. 2003. aasta raha taotlemise üheks tingimuseks on ka eelmise aasta raha kasutamise aruanne.

Spordiliit ei nõudnud kõigilt rahasaajatelt taotlusi (2001. aastal 41,6% ja 2002. aastal 35,7% juhtudest). Selgituste järgi ei pidanud taotlusi esitama need, kellele oli toetus määratud maavanema korraldusega.

Audit näitas, et lähtudes regulatsioonist ja Eesti Regionaalse Spordinõukogu soovitustest (vt p 1.2) on toetust taotletud mitmesugusteks tegevusteks: võistluste korraldamiseks, autasude ostmiseks, võistlustele sõitmiseks (ka rahvusvahelistele võistlustele), kohtunike kulude tasumiseks, spordiorganisatsiooni tegevuskuludeks ja klubide tegevustoetuseks. Osal juhtudel on esitatud suure eelarvega üritus (90 000–1 500 000 krooni), kuid tervisesporditoetust on palutud eraldada 10 000 krooni või vähemgi, näitamata, milleks see raha kulutatakse.

Piisavat infot sisaldavate taotluste nõudmata jätmise on tekitanud olukorra, kus ei selgu, milleks ning kellele raha on eraldatud.

Ettepanek maavanematele

- Kehtestada ühtsed nõuded esitatavatele taotlustele; nõuda kõigil juhtudel taotluse esitamist ja raha eraldamist ainult nõuetekohaste taotluste olemasolu korral.

Kultuurministri vastus

Kultuuriministri määruse muudatuse kohaselt peab maavalitsus või maakonna keskne piirkondlik spordiliit kinnitama toetuse taotlemise ja andmise korra ning kriteeriumid, samuti sõlmima toetuse saajatega lepingud, milles kajastatakse toetuse kasutamise eesmärki, lepingupoolte õigusi ja kohustusi, lepingu täitmise kohta aruandluse esitamise korda ja lepingu rikkumisest tulenevaid sanktsioone.

¹³ Ida-Viru maavanema 20.02.2001. a korraldus nr 344 ja 28.03.2002. a korraldus nr 90

3.2. Toetuse jaotamine

Riigikontroll leiab, et toetuse määramine peab toimuma kindlate reeglite järgi – otsustamine olgu läbi- paistev ning tagagu taotlejate võrdne kohtlemine.

Maavalitsuse spordiga tegeleva struktuuriüksuse juht või vastav teenistuja ei tohi olla maakonna, valla või linna spordiorganisatsiooni juht. Maavalitsuse juurde moodustatakse nõuandva organina kehalise kasvatuse ja spordinõukogu¹⁴.

Tartu ja Ida-Viru maavalitsuste spordiga tegeleva struktuuriüksuse juhiks ega vastavaks teenistujaks ei olnud maakonna, valla või linna spordiorganisatsiooni juht.

Tartu Maavalitsuses oli toetuse määrajaks haridus- ja kultuuri osakonna juhataja ning maavalitsuse juurde moodustatud 5-liikmeline kehalise kasvatuse ja spordinõukogu¹⁵, kusjuures kaks nõukogu liiget – Tartu Linnavalitsuse sporditeenistuse juhataja ja spordiklubi Do esimees – olid nii otsustajateks kui ka vahetuteks rahasaajateks (vt ka lisa).

Toetuse määras maavanem oma korraldusega sporditöö eest vastutava teenistuja ettepanekul. Maavanema korraldused ei kajastanud aga raha jaotamist konkreetsele ürituse korraldamiseks. Neis määrati ainult suurusjärk – kui suures ulatuses toetada rahvasporti, noortesporti, spordibaase, projekte ja spordiatribuutika soetamist.

2001. aasta spordinõukogu koosolekute protokollides on kõikidel toetuse määramise juhtudel fikseeritud, kellele kui palju toetust maksta, kuid 2002. aasta 9 kuu jooksul toimunud koosolekute protokollidest ei selgunud kollegiaalne otsustusmoment. Viimati mainitud perioodi jooksul oli toetust makstud 31-l juhul, millest 11-l (ehk 35% juhtumitest) ei selgunud, millisele spordiorganisatsioonile kui suures summas raha eraldada. Niisuguse summa suuruseks oli 111 000 krooni. Audit näitas, et osa sel viisil määratud rahast ei kuulu jaotamisele tervisesporditoetusest (vt ka lisa).

Ida-Viru maavanemale tegi ettepaneku raha jaotamise kohta maavalitsuse sporditöö konsultant, kes ühtlasi kuulus Ida-Virumaa Spordiliidu juhatuse koosseisu. Maavalitsuse juurde oli moodustatud küll kehalise kasvatuse ja spordinõukogu, kuid tervisesporditöös see ei osalenud. Toetuste jaotamisel oli nõuandvaks organiks Ida-Virumaa Spordiliidu 10-liikmeline juhatus¹⁶.

Ida-Viru maavanema korraldustega¹⁷ jaotati kogu tervisesporditoetuseks ettenähtud raha ülemaakondlike ürituste korraldamiseks, spordiklubide ja -baaside toetuseks, noorte spordiks ja spordi-propagandaks. Kõigi puhul määrati rahastajaks Ida-Virumaa Spordiliit.

Auditiga ilmnes, et spordiliidu juhatuse koosolekud olid küll protokollitud, kuid paljudel juhtudel ei selgunud, millised taotlused läbi vaadati ja millised otsused vastu võeti. Osal juhtudel otsustati spordiklubide toetamine kohalikes omavalitsustes – Narva ja Kohtla-Järve linnas otsustas spordiklubidele toetuse andmise linnapea spordinõuniku ettepanekul. Ida-Virumaa Spordiliit võttis otsuse tervisespordi raha kasutamise kohta vastu ainult 40% raha eraldamise juhtudest (ehk mõlemal auditeeritud aastal 230 000 krooni osas).

Nii Tartu kui ka Ida-Viru maakonnas puudusid protseduurireeglid raha jaotamiseks, mistõttu on maandamata risk, et toetuse saajaid ei kohelda võrdselt. Samuti ei olnud täidetud ministriumiga sõlmitud lepingu nõuet avalikustada toetusesaajad maavalitsuse internetilehel.

Ettepanekud maavalitsustele ja piirkondlikele spordiliitudele

- Koostada kindlad protseduurireeglid taotluste läbivaatamiseks.
- Avaldada toetusesaajate nimekiri edaspidi internetis.

¹⁴ Spordiseadus § 9 lg 4–5

¹⁵ Tartu maavanema 13.01.2000. a korraldus nr 234

¹⁶ Juhatuse koosseis on valitud kaheks aastaks Ida-Virumaa Spordiliidu 08.03.2001. a üldkoosolekul.

¹⁷ Ida-Viru maavanema 20.02.2001. a korraldus nr 344 ja 28.03.2002. a korraldus nr 90

Kultuuriministri vastus

Kultuuriministri määruse muudatuse kohaselt peab maavalitsus või maakonna keskne piirkondlik spordiliit kinnitama toetuse taotlemise ja andmise korra ning kriteeriumid, samuti avaldama toetuse saajate nimekirja oma kodulehel.

3.3 Toetuse maksmine tervisespordi mõistet avaralt tõlgendades

Riigikontroll leiab, et Eesti meistrivõistluste korraldamist ja rahvusvahelistest võistlustest osavõttu ei saa lugeda tervisespordiks. Tervisespordiüritus peaks olema suunatud oma piirkonna harrastussportlaste sportliku tegevuse korraldamisele ja laiendamisele. Ka seaduses käsitatakse tervisesporti kui mittevõistluslikku liikumisharrastust, ent kogu Eestis kasutatakse tervisesporditoetust mitmesuguste spordivõistluste korraldamiseks. Võistlusi korraldatakse nii harrastus- ja tipp sportlastele, koolinoortele kui ka Eesti meistrite väljaselgitamiseks eri spordialadel.

Tartu Maavalitsus eraldas raha nii autoralli korraldamiseks, rahvusvahelistest võistlustest osavõtuks kui ka võimlemismissi väljaselgitamiseks. Samuti toetati tipp spordivõistkonda Pere Leib/Cibus. Nimetatule eraldati 2001. aastal kokku 60 000 ja 2002. aasta 9 kuuga 70 400 krooni ning see moodustab vastavalt 12,5% ja 14,3% kogu Tartu Maavalitsusele riigieelarvest tervisespordi tarbeks eraldatud rahast (vt ka lisa).

Ida-Virumaa Spordiliit eraldas raha tehnikaspordi toetuseks, Eesti meistrivõistlustest ja rahvusvahelistest võistlustest osavõtuks ning tipp sportlaste toetuseks. Nimetatule kulus 2001. aastal 33 300 krooni, mis moodustab 5,8% kogu Ida-Virumaa Spordiliidule riigieelarvest tervisespordi tarbeks eraldatud rahast (vt lisa).

Tulenevalt spordiseadusest on valla või linna ja eraõiguslike isikute spordikoolidel õigus saada toetust riigieelarvest vastavalt riigieelarve seaduses sätestatud¹⁸.

Ida-Viru maavanema korraldustega eraldati 2001. aastal Alutaguse Spordikoolile 25 000 (auditiga selgus, et tegevuskulude katteks) ja 2002. aastal Alutaguse Koolispordiühingule samuti 25 000 krooni tervisesporditoetust noortesporti toetamiseks. Selgituste kohaselt juhib Alutaguse kooli hoolekogu ning kuna riik koolile raha ei eralda, siis toetati spordikooli, et see tegutseks (vt ka lisa).

Ettepanek kultuuriministrile

- Täpsustada spordiseaduses tervisespordi definitsiooni.

Ettepanek Tartu ja Ida-Viru maavanematele

- Lõpetada Eesti meistrivõistluste ja rahvusvaheliste ürituste toetamine ning kasutada toetust tervisespordi tarbeks.

Kultuuriministri vastus

Minister nõustub Riigikontrolliga, pidamata lisa toodud üritusi tervisespordiüritusteks. Seoses sellega vähendas Kultuuriministeerium Tartu ja Ida-Viru maavalitsustele 2003. aastal eraldatavat tervisesporditoetust vastavalt 100 000 ja 30 000 krooni võrra.

Samuti nõustub minister mõiste *tervisesport* täpsustamisega (vt ka vastust ptk 1.1).

¹⁸ Spordiseadus § 15 lg 6

3.4 Toetuse maksmine alla nõutud aja tegutsenud spordiorganisatsioonile

Ainus tingimus toetusesaajatele seaduse järgi on tegutsemine üle ühe aasta¹⁹.

Selgus, et enamikul juhtudel oli nõudest kinni peetud. Tartu Maavalitsus oli ühel juhul eraldanud mittetulundusühingule toetust varem, kui ühing kanti mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse (MTÜ-le A-Racing autoralli "Eesti Talv 2002" korraldamiseks 20 000 krooni (vt ka lisa)). Ida-Virumaa Spordiliit oli eraldanud toetust kahele spordiklubile, kes olid tegutsenud alla ühe aasta: Kabeklubile Tamka 1000 ja Jõhvi Lauatenniseklubile 1500 krooni.

Kultuuriminister kogus infot spordiklubide kohta ning avaldas ministeriumi internetilehel seisuga 20.09.2002 maakondade kaupa nende klubide nimekirja, kes olid esitanud oma andmed Statistikaametile. Osa klubide kohta on andmete puudumise märgi, kuigi paljud neist on aastatel 1999–2001 end registreerinud mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse.

Auditiga ilmnas, et Tartu Maavalitsusel ja Ida-Virumaa Spordiliidul puudus püsiühendus mittetulundusühingute ja sihtasutuste registriga ning nad ei kasutanud ka Kultuuriministeriumi infot. Ida-Virumaa Spordiliidus nõuti toetuse taotlejalt mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri kaardi koopiat esitamist.

Ettepanek kultuuriministrile

- Tagada, et toetuse jaotajad kontrolliksid toetuse saajate tegutsemisaega.

Kultuuriministri vastus

Minister arvestas ettepanekuga uut määrust koostades.

3.5 Järelevalve toetuse kasutamise üle

Auditeeritud maavalitsused ei nõudnud rahasaajatelt aruandeid. Selgituste kohaselt toimub kontroll toetuse kasutamise üle taotluste ja eelarvete läbivaatamisega, samuti kutsutakse paljude auhindade üleandmise tseremooniale maavanem või mõni teine maavalitsuse esindaja.

Auditiga selgus, et Ida-Virumaa Spordiliidule oli 2001. ja 2002. aastal esitatud vastavalt 12 ja 15 aruannet. Kuigi spordiliidult toetuse saamise kord oli avalikustatud internetis ja ajalehes Põhjarannik ning teatatud, et järgmise aasta toetuse saamise tingimuseks on aruande esitamise kohustus, ei olnud enamik toetust saanud ürituste korraldajaid seni aruandeid esitanud.

Ettepanek kultuuriministrile

- Tagada järelevalve parandamisega, sh aruandluskohustuse kehtestamisega toetuse kasutamine tervisespordiüritusteks.

Kultuuriministri vastus

Ettepanekuga on arvestatud toetuse maksmise uue korra väljatöötamisel.

¹⁹ Spordiseadus § 15 lg 4

4. Toetuse kasutamine spordiühendustes

Vastavalt kultuuriministri käskkirjale²⁰ eraldati auditeeritud spordiühendustele (Eesti Spordiveteranide Liit, Eesti Spordiselts Kalev, liikumine Eluterve Eesti) 2001. aastal tervisesporditoetuseks 1 255 000 ja 2002. aastal 475 000 krooni. Toetust jaotasid edasi Eesti Spordiveteranide Liit ja 2001. aastal ka Kalev.

Spordiveteranide Liidus olid kogu raha määramise aluseks ürituse korraldamise teave, mis hõlmas toimumise aega, ning eelarved. Kohalikele organisatsioonidele ürituste korraldamiseks makstud summad ulatusid 400 kuni 9000 kroonini ning toetusesaajad olid esitanud raha kulutamise kohta aruanded.

Eesti Spordiselts Kalev ei nõudnud oma liikmesorganisatsioonidelt ürituste läbiviimise kavu ega eelarveid. Selgituste kohaselt piirduti eelnevate vestlustega. Raha jaotati 12-le liikmesorganisatsioonile 5000–13 000 krooni suurustes summades, kokku 540 000 krooni. Osa liikmesorganisatsioonidele ette nähtud rahast (33 500 krooni) kanti üle 2002. aasta jaanuaris. Raha õigeaegset ülekandmist takistava asjaoluna nimetati raamatupidaja puudumist 2001. aasta juunist novembrini. Aruandeid raha kasutamise kohta nõuti ainult kolmelt suuremalt saajalt.

Kalevi enda käsutusse jäänud toetusest oli 2001. aastal suurimaks kuluks Kalevi 100. aastapäeva võimlemispeo korraldamine (133 200 krooni). 2002. aastaks eraldati Kalevile 300 000 krooni ning 9 kuuga oli sellest kulutatud 88,5%. Suuremateks kuludeks olid talimängude korraldajate majutus Madsa Puhkekülas (21 400 krooni) ja ruumide rentimine sama ürituse tarbeks Käärikul (71 000 krooni).

Kuigi liikumine Eluterve Eesti taotles Kultuuriministeeriumilt toetust nii tegevuskuludeks kui ka ürituste korraldamiseks, eraldati talle toetust ainult tegevuskuludeks (2001. aastaks 140 000 ja 2002. aastaks 75 000 krooni). Liikumise palgal on kolm töötajat: aseesimees, sekretär-asjaajaja ja raamatupidaja. Tervisesporditoetust kasutati töötasude, muude tegevuskulude (põhiliselt riigisiseste lähetuste) ja majanduskulude maksmiseks.

Niisiis ei olnud ka kõik spordiühendused kehtestatud reegleid toetuseraha jagamiseks liikmesorganisatsioonidele ja piirkondlikele klubidele. Auditsisse valitud spordiühendused pidasid toetuse üle eraldi arvestust ning kasutasid raha vastavalt taotletule.

²⁰ Kultuuriministri 23.01.2001. a käskkiri nr 11 "Kultuuriministeeriumi 2001. a eelarve jaotus" ja 23.02.2002. a käskkiri nr 11 "Kultuuriministeeriumi 2002. a eelarve jaotus"

Lisa

2001–2002 rahastatud üritused, mida Riigikontroll ei loe tervisespordiürituseks

Tartu Maavalitsus

Maksmise päev	Spordiorganisatsioon	Summa	Raha taotlemise eesmärk
29.08.2001	MTÜ Spordiklubi Duo	20 000	Tartu Maakonna võrkpalli esindusvõistkonna Pere Leib/Cibus ettevalmistuslaagri kuludeks enne Eesti meistrivõistluste mängu
23.10.2001	MTÜ Spordiklubi Duo	20 000	Sama võistkonna meditsiiniliseks kontrolliks ja taastusvahenditeks
20.12.2001	MTÜ A-Racing	20 000	VI rahvusvahelise autoralli "Eesti Talv 2002" korraldamiseks
28.02.2002	Võimlemisklubi Janika	5 000	VII rahvusvahelise võimlemisvõistluse "Miss Valentine 2002" korraldamiseks
05.03.2002	MTÜ Spordiklubi Duo	10 000	Pere Leib/Cibus'e osalemine rahvusvahelisel võrkpalliturniiril Tartus, külalismseskondade vastuvõtukulude katteks
05.09.2002	MTÜ Spordiklubi Duo	20 000	Noorte võrkpallurite kasvatamiseks ja neile treeninglaagri korraldamiseks Kääriku spordi- baasis
02.04.2002	Tartu Suusaklubi	6 000	Tartu maakonna 9-liikmelise suusatajate koondise osavõtuks rahvusvahelistest suusamängudest Karjalas
11.04.2002	Tartu spordiklubi Do	10 000	28. Tartu rahvusvahelise juudoturniiri korraldamiseks, Pihkva sportlaste vastuvõtuks
15.05.2002	MTÜ Gustav Sule Memoriaal	10 000	Euroopa Kergejõustikuliidu osavõistluse korraldamiseks
23.09.2002	Tartu Indiaci Klubi	9 390	Osavõtuks 1. maailmakarikavõistlustest
	Kokku	130 390	

Ida-Viru Maavalitsus

Maksmise aasta	Spordiorganisatsioon	Summa	Raha taotlemise eesmärk
2001	Alutaguse Spordikool	25 000	Noorte spordiks (tegelikult spordikooli tegevustoetuseks)
2002	Alutaguse Kooli- spordiühing	25 000	Sama
	Kokku	50 000	

Ida-Virumaa Spordiliit

Maksmise päev	Spordiorganisatsioon	Summa	Raha taotlemise eesmärk
25.01.2001	Eesti Maaspordiliit Jõud	1 250	Jope Eesti IX maatalimängudeks
11.05.2001	Klubi Ihtüandr	5 000	Allveelaskmise maailmameistrivõistlustest osavõtuks Taanis ja klubide karikavõistluste läbiviimiseks
31.05.2001	Kohtla-Järve Kalevi Spordikool	4 000	Tippujulate rahvusvaheliste võistluste ettevalmistuseks
10.04.2001	Spordiklubi EOLA	6 000	Eesti meeste korvpallimeistrivõistluste meistriliigas esinevale Ida-Virumaa klubide koondisele 2000/2001 hooaja lõpetamiseks, transpordikulude katteks
21.02.2001	Poksiklubi LOIT	4 000	Poksisaali remondiks, osavõtuks Kingissepa lahtistest meistrivõistlustest poksis, tipp-sportlase ettevalmistus Euroopa poksimeistrivõistlusteks
23.03.2001	Spordiklubi INDEVER	3 000	Klubi võistlejate osalemiseks Eesti raskejõustiku meistrivõistlustel
23.03.2001	Ida-Virumaa Mudellen- nundusklubi Fun Pilot	3 000	Eesti juunioride lahtiste meistrivõistluste läbiviimiseks
13.09.2001	Fun Pilot	2 000	Klubi osalemiseks Ida-Virumaa ja rahvusvahelistel mudellennuvõistlustel, 5 kohaliku ürituse korraldamine
04.10.2001	Sillamäe Käsipalliklubi	3 050	Osavõtuks rahvusvahelisest käsipalliturniirist Soomes
07.09.2001	Jõhvi Motoklubi	2 000	Eesti meistrivõistluste korraldamiseks Kohtla-Nõmme sõerajal Speedway
	Kokku	33 300	

Kulttuuriministri vastus

KULTUURIMINISTEERIUM

Hr. Jüri Kõrge
Riigikontroll
Narva mnt. 11a
15013 TALLINN

Teie 31.12.2002 nr 2-7.1-TR/02/

Meie 31.01.2003 a. nr 8.5/251

Selgitusi Riigikontrolli kontrollaruande
juurde

Lugupeetud härra Kõrge

Käesolevaga edastame selgitused Riigikontrolli poolt läbiviidud tervisesporditoetuse kasutamise riskide auditi kontrolliaruande eelnõus märgitud märkuste ja ettepanekute kohta.

Kontrolliaruande **punktis 1.2** on märgitud, et Kultuuriministeeriumi poolt on määratlemata, kas toetus on mõeldud kasutamiseks maavalitsustele või edasijaotamiseks. Kultuuriministri 10.01.2001.a. määruse nr 1 § 12 punkt 2 sätestab, et spordiprogrammide elluviimise kindlustamiseks eraldatakse toetus maavalitsuste kaudu. See tähendab, et maavalitsus ise ei kasuta toetust.

Punktis 1.2. märgitakse ka, et määruses ei nähta ette raha tagasinõudmist ega sanktsiooni selle mittesihipärase kasutamise eest. Raha tagastamise nõue mittesihipärase kasutamise korral on fikseeritud Kultuuriministeeriumi ja toetuse kasutaja või edasijaotaja (maavalitsus) vahelises lepingus.

Punktis 2.1 sisalduva väite osas, mille kohaselt ministeerium ei pidanud kinni nõudest taotluse esitamise kohta selgitame järgmist: taotlust ei pidanud esitama need, kes olid koostanud üleriigilise programmi raames nelja aastase (1999-2002) tervisespordi programmi. Selle programmi olid koostanud kõik maavalitsused oma maakonna kohta.

Punkt 2.4 neljas lõik väide, et maavalitsuse teenistuja on taotluste administreerija ja ühtalasi ka järelevalve teostaja ning see on kohustuste lahususe põhimõtte eiramine, ei vasta tõele. Maavalitsuse teenistuja ei ole administreerija vaid teostab järelevalvet spordiga seotud õigusaktide üle vastavalt kinnitatud tööplaanile või maavanema korraldusele.

Eelnõu lisas 2001.a. ja 2002.a. kohta väljatoodud üritused, mida Riigikontroll ei ole lugenud tervisespordi üritusteks on enamuses põhimõtteliselt õiged. Seoses sellega vähendas Kultuuriministeerium Tartu ja Ida-Viru Maavalitsustele 2003.a. eraldatavaid tervisespordi toetusi vastavalt 100 000 ja 30 000 krooni võrra.

Suur-Karja 23
15076 TALLINN
Reg. kood: 70000941

tel. 628 2250
faks 628 2200
e-mail: min@kul.ee

Ettepanekute osa kultuuriministrile teavitame järgmist:

Ettepanek punktis 1.1. ja 3.3, mis puudutab spordiseaduses sisalduvaid mõisteid, on aktsepteeritav, kuna Kultuuriministeerium on 2003.a. tööplaani lülitanud spordiseaduse muutmise seaduse eelnõu ettevalmistamine, milleks veebruari algul kinnitatakse ka vastav tööühm.

Nimetatud seaduses võetakse täpsustamisele mõisted spordiprogramm, tervisespordiprogramm ja tervisespordi definitsioon. Tehtud märkuste kontekstis vaadatakse üle ka rahastamise alused.

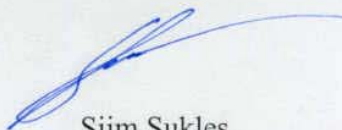
Ettepanekuid, mis on toodud punktides 1.2, 2.2, 2.3, 2.4, 3.4 ja 3.5 on arvestatud kultuuriministri määruses 20. jaanuarist 2003 nr.2 "Kultuuriministri 10.jaanuari 2001.a. määruse nr. 1 "Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise kord" muutmine" ja maavalitsuste ning spordiorganisatsioonidega sõlmitavates lepingutes (dokumendid lisatud). Täpsustatud on toetuse saajatega sõlmitavates lepingutes sisalduvaid ringimusi ning on selgemalt sõnastatud maavalituste poolt toetuste eraldamise kohta käivad sätted.

Täpsustatud on ka tervisespordi toetuste reservist eraldamise põhimõtted.

Lugupidamisega

Margus Allikmaa
Minister

Siim Sukles
Kantsler

Lisa: 1. kultuuriministri 20.01.2003.a. määrus nr 2 2 lehel 1 eks
2. maavalitsustega sõlmitav leping 1 lehel 1 eks

Elgur Palta 6 282 328
Liina Urboja 6 282 254
Linda Sade 6 282 267

KULTUURIMINISTEERIUM

MINISTRI MÄÄRUS

Tallinn

10. jaanuar 2003 nr 2

Kultuuriministri 10. jaanuari 2001.a. määruse nr 1 "Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise kord" muutmine

Määrus kehtestatakse "Spordiseaduse" § 15 lõike 5 alusel.

Kultuuriministri 10. jaanuari 2001.a. määruses nr 1 "Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise kord" (RTL 2001, 13, 168; 2002, 15, 205) tehakse järgmised muudatused:

1) määrust täiendatakse §-ga 4¹ järgmises sõnastuses:

"Kultuuriministeerium sõlmib toetuse saajaga lepingu, milles kajastatakse toetuse kasutamise eesmärk, lepingupoolte õigused ja kohustused, lepingu täitmise kohta aruandluse esitamise kord ja lepingu rikkumisest tulenevad sanktsioonid.";

2) paragrahvi 6 punktid 1 ja 6 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahv 7 tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahv 9 sõnastatakse järgmiselt:

"§ 9. Spordialaliitude spordiprogrammi läbiviimise toetus on ette nähtud spordialaliitude põhikirjaliste eesmärkide ja arengukavas kirjeldatud tegevuste elluviimiseks. Toetuse eraldamisel spordialaliitudele arvestatakse alljärgneva:

- 1) saavutused Olümpiamängudel, maailma- ja Euroopa meistrivõistlustel (edaspidi *MM* ja *EM*) viimase nelja aasta jooksul;
- 2) spordiala kandepind (spordialaga tegelejate üldarv) riikliku statistika alusel;
- 3) rahvusvaheliste suurvõistluste korraldamine Eestis;
- 4) spordiala arengu perspektiiv lähtudes spordialaliidu arengukavast."

5) paragrahv 12 sõnastatakse järgmiselt:

"§ 12. (1) Tervisespordi toetus eraldatakse üldise liikumisharrastuse laiendamiseks, üleriigilise ja regionaalse tähtsusega spordiprojektide ja arengukavade realiseerimiseks ning sellealaseks

organisatsiooniliseks tegevuseks. Toetust võidakse eraldada ka tervisespordi piloot- ja muude projektide rahastamiseks.

(2) Toetust saavad need spordiorganisatsioonid ja -ühendused, kes pakuvad tervisespordialaseid teenuseid elanikkonna erinevatele gruppidele, propageerivad liikumisharrastuse tähtsust ja tutvustavad tegevusvõimalusi. Toetuse saamise eelduseks on spordiorganisatsiooni või maavalitsuse poolt vastu võetud maakonna arengukava koosseisus või eraldi kinnitatud spordi arengukava.

(3) Piirkondliku tähtsusega ja maakonna arengukavas olevate tegevuste elluviimise kindlustamiseks eraldab Kultuuriministeerium toetuse maavalitsuste kaudu. Maavalitsustele eraldatava toetuse summa kujuneb 45% võrdse eralduse ja 55% elanikkonna arvu järgi. Maavalitsus suunab toetuse edasijaotamiseks ühele maakonnas asuvale kesksele piirkondlikule spordiliidule või jaotab nimetatud toetuse vastavalt esitatud taotlustele.

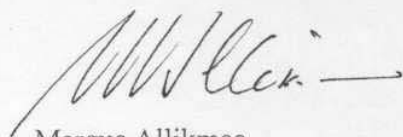
(4) Osa toetussummast eraldab Kultuuriministeerium otse ühele maakonnas asuvale kesksele piirkondlikule spordiliidule ja taotluse esitanud spordiorganisatsioonidele. Eelnimetatud toetussumma eraldatakse Kultuuriministeeriumi spordiosakonna poolt analüüsitud ning hinnatud arengukavade (projektide) realiseerimiseks ja organisatsioonilise tegevuse tugevdamiseks või Eesti Regionaalse Spordinõukogu ettepanekute alusel.

(5) Maavalitsus või maakonna keskne piirkondlik spordiliit kinnitab toetuse taotlemise ja andmise korra ning kriteeriumid ja sõlmib toetuse saajatega lepingud. Lepingus kajastatakse toetuste kasutamise eesmärk, lepingupoolte õigused ja kohustused, lepingu täitmise kohta aruandluse esitamise kord ja lepingu rikkumisest tulenevad sanktsioonid.”;

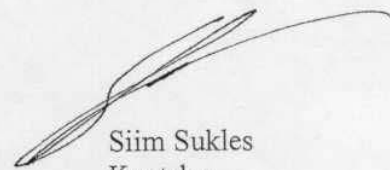
6) Paragrahv 14 tunnistatakse kehtetuks;

7) Paragrahvi 18¹ täiendatakse teise lausega järgmises sõnastuses:

“Reservist võivad toetust taotleda spordiorganisatsioonid uute treeninggruppide avamiseks, täiendavate ürituste korraldamiseks, üritusel tekkinud ettenägematute kulude katteks, mis on tingitud planeeritust suuremast osavõtjate arvust, kehvadest ilmastikutingimustest või täiendavate turvameetmete rakendamisest.”

Margus Allikmaa
Minister

Siim Sukles
Kantsler

**RIIGIEELARVEST ERALDATUD SPORDITOETUSE KASUTAMISE
LEPING NR 8014/**

Tallinnas, "....." 2003.a.

Kultuuriministeerium, registrikood 70000941, edaspidi nimetatud Ministeerium, keda esindab kantsler Siim Sukles, kes tegutseb põhimääruse alusel ja**Maavalitsus**, registrikoodiga, edaspidi nimetatud Toetuse saaja, keda esindab, kes tegutseb Vabariigi Valitsuse seaduse alusel, edaspidi nimetatud POOLED sõlmisid käesoleva lepingu, edaspidi LEPING, alljärgnevas:

1. Üldsätted

- 1.1. Lepingu sõlmimisel juhinduvad pooled "Seaduse "2003. aasta riigieelarve"" artiklist X, kultuuriministri 10.01.2001.a. määrusest nr 1 "Riigieelarvest Kultuuriministeeriumile spordi toetuseks eraldatud vahendite jaotamise kord" (RTL 2001, 13, 168; 2002, 15, 205) kultuuriministri 21. jaanuari 2003.a. käskkirjast nr 11 ja muudest õigusaktidest.
- 1.2. Leping on riigieelarvest väljamakse tegemise korralduse alusdokumendiks.

2. Ministeerium

- 2.1. eraldab 2003.aastaks toetuse tervisespordile summas, mis on ette nähtud järgmisteks tegevusteks:
 - 1) kohalike spordiorganisatsioonide tegevuse toetamiseks (v.a. tippsport)
 - 2) maakonna elanikkonna eri vanusegruppidele korraldatud spordiürituste ja nendest osavõtu toetamiseks;
 - 3) tervisespordirajatiste heakorrastamiseks ja spordiinventari soetamiseks;
 - 4) spordipropaganda organiseerimiseks ja kohaliku spordiaktiivi koolitamiseks
- 2.2. Ministeeriumil on õigus kontrollida eraldatud toetuse sihipärast kasutamist vastavalt käesolevale lepingule, nõuda Toetuse saajalt toetuse kasutamise seotud raamatupidamisdokumentide esitamist.
- 2.3. toetuse kasutamise kohta aruande esitamata jätmise või toetuse kasutamise korral Lepingus sätestamata eesmärgil ja muude õigusaktide rikkumisel on Ministeeriumil õigus nõuda toetuse tagastamist või järgmisel aastal vähendamist.

3. Toetuse saaja

- 3.1. kindlustab toetuse jaotamisel selle sihipärase kasutamise käesolevas lepingus ettenähtud tegevuseks;
- 3.2. kinnitab toetuste taotlemise ja jaotamise korra (kriteeriumid) ning protseduurireeglid taotluste läbivaatamiseks ja sõlmib toetuste saajatega lepingud;
- 3.3. määratleb sõlmitavates lepingutes saajate kohustused ja sanktsioonid lepingu rikkumise eest;
- 3.4. avalikustab oma koduleheküljel toetuste taotlemise ja jaotamise korra ning kriteeriumid ja toetuste saajad;
- 3.5. esitab Ministeeriumile aruande tervisespordi toetuste kasutamise kohta vastavalt lepingule lisatud vormi kohaselt 15.veebruariks 2004.a.

4. Lõppsätted

- 4.1. Pooled võivad sõlmida käesoleva LEPINGUGA seonduvaid täiendavaid kokkuleppeid, mis kuuluvad käesoleva LEPINGU juurde ja on selle lahutamatuks osadeks.
- 4.2. Käesolev LEPING on koostatud kahes eksemplaris, millest kumbki pool saab ühe.

Poolte andmed

Kultuuriministeerium, Suur-Karja 23, 15076 Tallinn
tel. 6 282 202
Siim Sukles
Kantsler

Toetuse saaja andmed

..... Maavalitsus